

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

VIII. De celebratione Missarum, & sacramento Eucharistiæ, & divinis officiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

Idem.

*Concilii decretorum non prius rata & firma habentur quin eis accesserint
Ponitificis maximi confirmatio, cuius est ea & indicere & declarare,
tum sancte interpretari. Idz, unico Concilii Tridentini exemplo ex
antiquo Ecclesiastica jurisdictionis ritu probare licet.*

CAP. IV.

Benedictus a Deus, & pater Domini nostri Iesu Christi, pater misericordiarum, & Deus totius consolations: qui respicere dignatus Ecclesiam tuam sanctam, tot procelias & tempestatis agitatam atque vexatam, & gravius indies laborantem, apta tandem ei subvenit, optatoque remedio. Ad plurimas & pernicioseissimas heres extirpandas, ad corrigitos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem & concordiam Christiani populi procurandam, indicium jam pridem in civitatem Tridentinam oecumenicum & generale Concilium & a pia memoria Paulo II. praedecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis coepit fuerat. Ab eius autem successore Iulio in eadem urbem revocatum, post alias sessiones celebratas, variis impedimentis & difficultatibus objectis, ne tum quidem peragi poterat. Itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo moere piorum omnium, cum quorundam magis Ecclesie ejusmodi remedium imploraret. Nos autem post suscepimus sedis Apostolica regimen, tam necessarium ac salutare opus, sicut pastoralis sollicitudo monebat, divina misericordia fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerum publicarum, ac Principum, tandem confecti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis labore defitimus, quodque a patre lumen affidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationib. conveniens nostris convocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata Episcoporum & aliorum insignium Praetoratum maxima, & oecumenico Concilio digna frequencia, prater plurimos alios pios, & sacrarum literarum scientia, divinique & humani juris cognitione prstantes viros, praesidentibus ipso Synodo sedis Apostolica legatis, nobis adeo Concilii libertati faventibus, ut etiam de rebus sedi Apostolicae proprias reservatis liberum ipsi Concilio arbitrium per literas ad legatos nostros scriptas ultrò permiserimus, quæ de sacramentis, & aliis rebus, quæ quidem necessariae vita sint, tractanda, definienda, & statuenda restabant, ad confutandas heres, ad tollendos abusus, & emendandos mores à sacro sancta Synodo summa libertate diligenter tractata, & accurate ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectio Concilium tanta omnium, quilli interfuerunt concordia peractum fuit, ut consensus eum plane à Domino effectum fuisse constiterit, idque in nostris atque omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplications statim in alma hac urbe indiximus, quæ magna Cleri & populi pietate celebrata fuerunt, laudesque & gratias divinae maiestati meritò persolvendas curavimus, cum ejusmodi Concilii exitus spem magnam & prope certam attulerit, fore ut maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsis decretis, constitutionibusque perveniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga fedem Apostolicam reverentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigis inharent, decretorum suorum omnium, que nostro & praedecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto. Nos ex legatorum literis prius, deinde post reditum eorum ex iisque Synodi nomine diligenter reuelerunt,

postulatione ipsius Synodi cognita, habita superacum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cu deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis annis auctorato, cum ea decreta omnia catholicæ, & populo Christiano utilia ac salutaria esse cognovit, & omnipotentis laudem de eorumdem fratum nobiscum conflito & astrensi, in Confessorio nostro fecerit, & singula auctoritate Apostolica hodie constitutas, & ab omnibus Christi fidibus fulcione servanda esse decrevimus: sicut haec quoque in tenore ad clariorum omnium notitiam confirmata, fulciri observarique decernimus. Mandamus autem virtute sancta obedientia, & sub penitentiis constitutis, aliquis gravioribus, cum pravae arbitrio nostro infingendis, universi & singularem libus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibulvis Ecclesiarum Prelatis, capituloque statutis, gradus, ordinis, & dignitatis, eorum Cardinalatus honore praefulegam, ut eadem decretata in Ecclesie suis, civitanibus & discipulis a dicio & extra iudicium diligenter observent, & in libro quaque suis, ad quos quomodo libet, pertinet, invocabili facient observari, contradictori quilibet consumaces per sententias, censuras, & penas Ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contenues, postposita compescendo; invocato etiam, iopuncto brachii secularis auxilio. Ipsum vero charissimum illum nostrum Imperatorem electum, carosque Reges publicas, a Principes Christianos monemus, & profera misericordia Domini nostri Iesu Christi testamur, ut qua pietate Concilio per ostores suos erunt, eadem pietate, ac pari studio, dum honesta popularum suorum salutis causa, pro fedis eorum, Apostolicis, & sacra Synodi reverentia ad eundem Concilium exequenda & observanda de cetero pralatis, cum operari, auxilio & favore suo ad simile, neq; adventus sui ac salutari Concilii doctrinae opinione a populacionis sui recipi permittant, sed eas penitus imitate. Ad vitandum præterea perversiōnem & contumaciam oriri posset, si unicuique licet propter etiam in de cetero Concilii commentarios & interpretationes sub edere; Apostolica auctoritate imbutemus omnibus, an Ecclesiasticis personis suis, & in ordinis conditio nis, & gradus, quam laicos quicunque honesti & pietate præditis. Pralatis quidem sub isteque regule Ecclesiae, a his vero quicunque fuerint, libe ratione late sententias penas, ne quis sine subiectu nostra audeat ullos commentarios, plenus amoenis, scholia, illumine omnino angustiorum genulorum per ipsius Concilii decretis quoniam modo edere, aut quicquam quocunque nomine, etiam sub pretexto interioris decretorum corroborationis vel exercitacionis, alicuius coloris statuere. Sic ut ratio in aliquod obsecratio nis dictum & statutum fuisse, canit, ob euan interpretationem aut decisionem aliquis egerit vilam futili, alienat ad locum quem Dominus elegit, ad eodem videlicet Apostolicam, omnium fidem magistrum, cuius ueritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter ageret. Nos enim disficiunt & controversias hæc recte decreti ortas fuerint nobis declarandas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decreti, teveramus, per rat, sicut ea de nobis merito confitit, et omnium proximorum necessitatibus, ex ratione que commodius nos visa fuerit, providere. Rom. 7. Cal. Febr. 1564.

TITVLVS VIII.
DE CELEBRATIONE MISSARVM,
& Sacramento Eucharistie, & di
vinis officiis.

Pius Quintus.

Clerici sub pana suspensione à divinis Missis sacrificium non celebrare vespere non tempore.

CAP. I.

Sanctissimus in Christo pater & dominas noster, dominus Pius divina providentia Papa V. ad cuius nocturnum pervenit, quod nonnulli cathedralium etiam forsan metropolitanarum, collegiarum, & aliarum Ecclesiarum, neconon monasteriorum, conventuum dormorum, & aliorum piorum locorum secularium, & diversorum ordinum, se militarium regularium, Praleti, capitula, clerici, fratres, aliique superiores & personae antiquum sancte Romane Ecclesie ritum instituti Missarum celebrandarum temporibus pervertere satagentes, diversas licentias & facultates Missas, qua media nocte, & fei in aurora nativitas ac de manu resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, & forsan aliarum festivitatum juxta predictum ritum celebrari consueverant, de sero etiam forsan circa foliis occasum vigilaz festivitatum earundem in suis Ecclesiis & capellis celebrandi, seu celebrari faciendo ab Apostolica sede vel ejus legatis, ac etiam majori pontificarii pro tempore existente, variis praetextibus impetraverunt, illisque amplexim utuntur: hoc ab antiquo catholicæ Ecclesie instituto, sanctorumq; Patrum decretis deviare considerantes, ac proprie hunc abusum ab Ecclesia Dei submovere volens, omnes ac singulas licentias & facultates hujusmodi, haec etiam motu proprio, vel quorumbus etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias literas desuper confessas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica autoritate, ex certa scientia revocavit, acommodò cassavit, & annulavit: hac præsentis perpetui valitudo constitutione quibusvis Pratalis, capitulis, clericis, fratribus, aliisque superioribus, & personis corundem Ecclesiarum, monasteriorum, conventuum, dormorum, & aliorum piorum locorum in virtute sancte obedientie, & sub indignationis sua, ac perpetu suspenzionis à divinis poena distictius inhabens, ne deinceps Missas vespertino tempore nomine licentiarum & facultatum hujusmodi, aut alio quovis praetextu celebrare, vel celebrari facere præsumant: ac mandans locorum ordinatim, ut eandem præsentem constitutionem sub predictis & aliis sibi benevolis poenam per quoscumque Prelatos, capitulis, clericos, fratres superioribus, & personas hujusmodi inviolabiliter observari faciant, contradicentes quolibet auctoritate Apostol. compescendo. Rom. 28. Martii 1566.

Idem.

Divini cultus & templorum Dei dicitorum religio omnes deorum expostulat, ut hinc auctentis colloquii, confabulationes, deambulationes, iocis, & ea omnia, que vel scandala sunt, vel devotionis impedimento: nam damnum Domini deces sanitudo.

CAP. II.

Vnde optimo maximo, gloriose virginis, & sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. praecessoris nostri constitutionem innovantes, ac statutum in Tridentino Concilio observari volentes, statuimus & ordinamus, ut ad Ecclesias sit humili & devoutus ingressus, quieta converatio, de votis orationibus insistent, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum adorem, ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reverentie caput inclinet, nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excite, clamores moveat, in petum committat, cestent vana, fœda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes judiciorum, & alia quecumque que divinum officium peribare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat sine præsumat, dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia divina officia. Qui vero predicta petu-

lanti animo contempserint, præter divinæ ultiōnis acri moniam, nostri quoque arbitrii poenas incurrent, quæ omnia locorum quoque ordinatii in suis Ecclesiis facient observari. Quicunque vero in Ecclesiis, dum ibi sacrificium Missæ, & divina celebrantur officia, aut verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum irreverenter federe, aut aliquid, quod scandalum generet, aut divina perturbet officia, facere præsumperit, poenam vigintiquinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio nostro imponendas & moderandas poenas, & qui non habebit in ære luet in corpore, aut exilio mulctabitur. Qui vero in Ecclesiis cum mulieribus impudicis sive etiam honestis colloquio scurile habuerit, aut alios in honeflos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum poenam incurrat, & carcera per mensē. Qui in Ecclesiis, ut supra, obsecris & in honefis verbis aut signis usus fuerit, aut alia fœda colloquia cum personis quibuscumque habuerit, decem aureorum poena mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus & singulis cathedraliis, collegiarum, & parochialium Ecclesiarum capitulois, Rectoriis, vicariis, sacrifistis, ostiariis, & aliis pīarum custodibus, quatenus prefatos omnes in Ecclesiis delinquentes admonemant, & ut in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsi ordinariis vel officialib. nostris puniendos defterant: quod si facere neglexerint, poenam duorum aureorum vice qualibet incurront, ducatorum incurrit, pro secunda poena duplicitabat, pro tertia autem centum ducatos solvet, & ignominia notatus exilio mulctabitur. Qui vero plebeus fuerit nec erit solvendo, pro prima vice manib* post tergum ligatis ante portas Ecclesiæ constituerit per diem integrum, pro secunda fūgitabit per urbem, pro tertia lingua ei perforabit, & mittetur ad triremes Qui-cungi; clericus in hoc blasphemia crimen incurrit, pro prima vice fructibus unius anni omnium & quorumbus que beneficiorum suorum, pro secunda beneficis ipsi priverit, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, poena pecuniaria, vel corporali, pro prima vice puniatur, pro secunda carcere, mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemaverit, pro qualitate blasphemia atq; persona arbitrio judicis puniatur.

Idem.

Facultatis concessa Graci Latino more, & Latinis Graco rita Missas & alia divina officia celebrandi, revocato.

CAP. III.

Providentia Romani Pontificis plurimum circumpesta nonnunquam ea quæ certis suadentibus causis per ejus prædecessores gesta sunt, ex alis non minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, prout equitas suaderet, & in Domino conspicit expedire. Sanè cum ad noctitiam nostram pervenerit, quod nonnulli Presbyteri tam Graci, quam Lacini antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Missarum, quam aliorum divinorum officiorum pervertere satagentes, diversas licentias & facultates, Missas, & alia divina officia Graci Latino more, ac Lacini Græco rite celebrandi ab Apostolica sede, vel ejus legatis, ac etiam maiore prætentatio pro tempore existente, variis praetextibus impetrarunt, illisque amplexim utuntur, hoc ab antiquo catholicæ Ecclesie instituto, sanctorumq; Patrum decretis deviare considerantes, proprie hunc abusum ab Ecclesia Dei extirpare & submoveare volentes, omnes & singulas licentias & facultates hujusmodi haec etiam motu proprio vel quorumbus etiam Imperatorū, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostoli & alias literas desuper confessas, illarum omnium tenores pro sufficienter

PPP 4

expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia hac praefenti nostra perpetua validita constitutione revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus: quibusvis Presbyteriam Græcis, quam Latinis in virtute sanctæ obedientia, & sub indignationis nostra, ac perpetua suspensionis à divinis penis districtius in inhibentes, ne deinceps Presbyteri Græci, præcipue uxorati, Latino more, & Latini Græco ritu, hujusmodi licentiarum & facultatum, aut alio quovis pretextu Missas & alia divina officia celebrare, & celebrari facere præsumant. Mandantes in virtute sanctæ obedientia omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primitibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatis & dioecesis propriis praesentes nostras literas publicari, & sub prædictis & aliis libi beneficis penis per quoscunq; Pralatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas qualibet inviolabiliter observari faciant. Contradicentes quoilibet auctoritate Apostolica compescendo.

Gregorius XIII.

Calenda Octobris perpetuo solennes festi Rosarii beatissimæ devictam classem Selens Turcarum Imperaturi in sua omnia apud Naupactum.

CAP. III.

MONER Apostolus in omnibus gratias agere, non quoque sacrarum literarum historie insigni Dei beneficia, tum ut ei à quo accepta sint, mente retinere gratias, tum ut si quis collata sunt, illorum mores ad divinum cultum magis indiscernibilius annuis festivitatibus celebranda esse. Quidcum multoties institutum fuerit, tum vero maximus Deus patrum nostrorum populum suum à servitudo gyptiacis per manum fortis liberavit. Notandum, non minora beneficia quotidie à Deo opimo maxime accipimus, inter quæ illud singularissimum sperperatio ab ineffabili ipsius clementia nobis concessum fuit, ut Turcarum classem & numero longè superior, Christi clara victoria, à Christianorum clavis virtute dominii nostri Sabbatoo decertante, die septimo Octobris non longe à Corinthiaco sinu penitus devicta & confusa fuerit, qua nempe Victoria universum populum Christianum ab impuniti Tyranni fauoris divino mense erectum fuisse, iniciata nemo potest: Apostoli prece parere, & sanctorum patrum exempla sequi videntur, si huius ingentissimi beneficii universalia habemus memoria, instituere omnino decrevimus.

Quia vero preces ad Deum oblati, eō gratiis aliquis conspicuum a secedunt, quid dignioribus intercessibus, & pio aliquo orandi modo offeruntur, nemus beatum Dominicum ordinis praedicatorum infinitum, cum & Galia & Italia à permotissimo premeretur, ad iram Dei placandam, & beatissima virginis intercessionem implorandum, plurimum illum ostendit modum instauruisse, quod Rosarium & platemam beatissimæ virginis Mariae nuncupatur: antenarramus quoque eadem die septima, quæ tunc fuit die Dominicæ prima dicti mensis Octobris, fraternaliter socios ibi diciti Rosarii nuncupatione militantes, per uniuersum orbem justa earum laudabilis instituta & conuenientia processionaliter incidentes, piassad Deum preciū officiale, quas per intercessionem beatissimæ virginis addidimus, victoriæ consequendam multum proficiunt credendum est, opere pretium nos factuose esse confirmamus, si ad tantæ victoriae coelitis procedulatio concelebremus conservandam ad gratias Deo & beatissime virginis agendas, scilicet solenne sub nuncupatione hodiæ in prima Dominica mensis Octobris, singulariter celebrandum institueremus. Quæcavæt sicut proprio & apostolico potestatis plenitudine, ad laudem Del & Domini nostri Iesu Christi, enique omnia virgines matris, tenore praesentium decennium, ut de cetero perpetuis futuri temporibus, quilibet prima die Dominicæ mensis Octobris, per uniuersitatem orbis partem, in his videlicet Ecclesiis in quibus altare vel capella Rosarii fuit, ab omnibus & singulis urinque fons Christi fidellibus scilicet solenne sub nuncupatione Rosarii prædicti, sub duplice majori officio, ad instar altaris sollemnem fiduciam celebretur & sanctificetur, eademque die officium de beatissima virginis novem lectionum more ecclesiastico perfolvatur & reciteretur. Decentes prefatos, quas perpetuo valere volumus, nullo unquam tempore de surreptionis vel obceptionis, aut nullius in alio viito, vel intentionis nosfriz, aut alio defectu nostri, argui, vel impugnari posse, sed plenarios effectus intiri debere: & ita per quoscunq; judices, quævis ecclesiastice fulgentes, etiatio cauillatum palati Apolloniae auditores, & sanctæ Romanae Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis alteri judicandi aut interpretandi facultate & autoritate, judicari & interpretari, & definiti debere. Cal. April. 1571.

TITVLVS IX.

DE RELIQVIIIS ET VENERATIONE
Sanctorum.

Paulus Quixetus.

Sanctorum festa & solennes memoria sub die eorum obituus celebrantur.

CAP. I.

Gloriosus in sanctis suis Deus, qui omnia operatur in omnibus, quosdam in Ecclesia sua posuit Apostolos, quosdam Prophetas, quosdam Doctores, quosdam Martyres, & quosdam Confessores, quos per anni circuitum, dñe ut plurimum, quæ eos ad cœlestia regna migrare contigit, sancta veneratio universalis Ecclesia, ut Christi fideles eorum veneracioni per exercitium bonorum opérum vacantes, piis ante thronum divina maiestatis eorum suffragiis adjuvare, & exinde Deo propitio vitam aeternam facilius consequi valent. Rom. Id. 6. August. 1. 38.

Pius Quintus.

Religiosa festorum dierum renovatio, in quibus nihil agendum quod sanctitatem, charitatem & pietatem non spiret.

CAP. II.

CVM dierum festorum obseruatione ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege divina a precipiatur, cunctes abusus prayos, qui ex eorum inobservantia invaluerunt, omnino corrigeantur, & antiquorum canonum batuta renovantes mandamus, ut omnes dies dominici, & precipue in honorem Dei, beatae Mariae virginis, sanctorum Apostolorum feriati, cum omni veneratione observentur, & omnes in diebus praefatis Ecclesiæ frequentent, divinis officiis devote intendant, ab omni illico & servili opere abstineant, mercatus non fiant, profanæ negotiations & judiciorum strepitus conquecant. Qui vero in diebus praefatis opus aliquod illicitum, fecisse deprehensus fuerit, præter divinam ultimum, & amissionem animalium quibus ad vecturam uteatur, etiam graves poenas incurrit arbitrio nostro, seu Viciniorum, vel aliorum magistratum, ita ut preventio nil locutus sit. Quibus omnibus districte præcipimus, ut haec diligenter observare procurent, illas etiam festivates, quæ juxta consuetudinem locorum solenniter celebantur, confieverunt, juxta laudabilem consuetudinem debita cum reverentia observari faciant, sub poenis arbitrio ipsorum imponendis & moderandis. Roma Cal. Aprilis 1566.

a Deuter. 6.5. Exod. 21. & 30. Ezech. 20. Luc. 18.